

3

Na temelju članka 2a. Zakona o srednjem školstvu Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj:6/04, 8/04 i 8/08) Vlada Županije Zapadnohercegovačke na prijedlog ministra prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke na 58. sjednici održanoj 14. siječnja 2009 . godine donijela je

PEDAGOŠKI STANDARD SREDNJOŠKOLSKOG SUSTAVA ODGOJA I OBRAZOVANJA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim pedagoškim standardom srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (u daljnjem tekstu: Standard) uređuju se jedinstveni uvjeti za kvalitetan odgojno-obrazovni rad i uspješno ostvarivanje ciljeva i zadataka u srednjoškolskim ustanovama.

(2) Ovaj Standard zajedno sa zakonima i podzakonskim aktima je osnova za utvrđivanje potrebnih sredstava za financiranje srednjoškolskih ustanova.

Članak 2.

(1) Ovim Standardom utvrđuju se mjerila za materijalne, financijske, kadrovske i druge uvjete nužne za ostvarivanje odgojno-obrazovne djelatnosti i podjednak razvoj sustava srednjeg školstva na čitavom području Županije Zapadnohercegovačke.

(2) Ovaj Standard utvrđuje:

a) mjerila za veličinu srednjoškolske ustanove s obzirom na:

- broj razrednih odjela i učenika u srednjoj školi,
- broj učenika u razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini,
- broj djelatnika,

b) mjerila za uvjete provođenja odgojno-obrazovnog procesa s obzirom na:

- opterećenost učenika u nastavi,
- prostorno-tehničke uvjete u srednjoškolskim ustanovama,
- opremu srednjoškolskih ustanova,
- učeničke domove i nabavu knjiga,
- zdravstvenu zaštitu učenika,

c) mjerila za ostvarivanje uvjeta rada:

- za posebne potrebe u srednjem školstvu,

II. MJERILA ZA VELIČINU SREDNJOŠKOLSKE USTANOVE

Broj razrednih odjela i učenika u srednjoj školi

Članak 3.

(1) Srednja škola optimalne veličine ima 16 do 20 razrednih odjela, odnosno 400 do 500 učenika.

(2) Broj razrednih odjela ne smije biti veći od 32, odnosno do 800 učenika u školi.

(3) Srednje škole za rijetka zanimanja, umjetničke škole, škole za učenike s teškoćama, te privatne škole s pravom javnosti mogu se organizirati i s manjim brojem razrednih odjela.

Broj učenika u razrednom odjelu

Članak 4.

(1) Optimalan je broj učenika u razrednom odjelu 24. Razredni odjel može se ustrojiti i s 20 učenika, a ne s više od 28 učenika.

(2) U jednom razrednom odjelu mogu se obrazovati učenici za najviše tri srodna zanimanja, s time da je u razrednom odjelu najmanje šest učenika istog zanimanja.

(3) Razredni odjeli u umjetničkim školama, školama koje izvode programe za rijetka zanimanja, školama za učenike s teškoćama i privatnim školama s pravom javnosti mogu se ustrojiti i s manjim brojem učenika.

(4) U razredni odjel mogu biti uključena najviše tri učenika s teškoćama iz članka 44. stavka 1. točke a) ovoga Standarda. Ako je u razredni odjel uključen jedan učenik s teškoćama, razredni odjel ne može imati više od 26 učenika, s dva uključena učenika s teškoćama razredni odjel ne može imati više od 23 učenika, a s tri uključena učenika s teškoćama razredni odjel ne može imati više od 20 učenika.

Odgojno-obrazovna skupina

Članak 5.

(1) Rad u odgojno-obrazovnim skupinama rad je s manjim brojem učenika od broja utvrđenog člankom 4. stavkom 1. ovoga Standarda koji ne može biti manji od 10, osim ako posebnim propisima nije drugačije utvrđeno.

(2) Odgojno-obrazovna skupina može se formirati radi kvalitetnog izvođenja neposrednoga odgojno-obrazovnog procesa u:

- zajedničkom dijelu programa,
- izbornom dijelu programa,
- fakultativnoj nastavi,
- izvannastavnim aktivnostima,
- dodatnoj nastavi,
- dopunskoj nastavi.

Broj djelatnika u srednjoj školi

Članak 6.

Za izvođenje nastave i obavljanje drugih poslova škola mora imati potreban broj djelatnika odgovarajućih kvalifikacija sukladno provedbenim propisima koje donosi ministar nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar).

Broj nastavnika

Članak 7.

(1) Broj nastavnika utvrđuje se na temelju broja sati neposrednoga odgojno-obrazovnog rada propisanih nastavnim planom, a sukladno provedbenom propisu Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

(2) Neposredni odgojno-obrazovni rad obuhvaća izvođenje: zajedničkog dijela programa, dopunske, dodatne, fakultativne, izborne nastave, rad s razrednim odjelom i izvannastavne aktivnosti.

(3) Tjedno zaduženje nastavnika odgojno-obrazovnim radom utvrđuje se sukladno odredbama pravilnika o normi.

(4) Ukupni tjedni broj sati dodatne i dopunske nastave u pojedinoj školi ne može biti veći od broja razrednih odjela.

(5) Broj sati izvannastavnih aktivnosti u školi utvrđuje se godišnjim planom i programom škole.

Nastavnici i drugi djelatnici prema djelatnosti koju obavljaju

Članak 8.

(1) Srednja škola optimalne veličine za obavljanje zajedničkih poslova zapošljava ravnatelja, tajnika, djelatnika na računovodstvenim poslovima i administrativnog djelatnika. Popis poslova koji obavljaju, broj izvršitelja i količina radnog vremena utvrđuju se provedbenim propisom koji donosi ministar.

(2) Škola ima stručnjaka koji održava sva računala i ostalu informatičku opremu, softvere, unosi službene podatke, ažurira internetske stranice, održava računalne mreže u školi i povezuje školske računalne mreže u sve edukativne i ostale potrebne računalne mreže.

Članak 9.

(1) Vrsta i broj potrebnih djelatnika za obavljanje posebnih poslova određuje se sukladno provedbenom propisu koje donosi ministar.

(2) Srednja strukovna škola s laboratorijima, radionicama, poligonima i imanjima za praktičnu nastavu i vježbe zapošljava, sukladno planovima i programima pojedinih zanimanja, djelatnike koji održavaju i uređuju takve prostore i uređaje u njima, obrađuju biljne površine potrebne u nastavi i rade ostale pomoćne poslove koji su potrebni za održavanje nastave.

(3) Škola zapošljava za svako strukovno područje nastavnika za praćenje realizacije programa praktične nastave u gospodarskim subjektima s radnim vremenom sukladno provedbenom propisu, koji donosi ministar.

(4) Škola zapošljava za svako strukovno područje voditelja školskih radionica, laboratorija i praktikuma, praktične nastave na otvorenim prostorima s radnim vremenom sukladno provedbenom propisu.

(5) Škola ima voditelja tehnoloških centara.

(6) Škola zapošljava voditelja školske športske dvorane ako u svom sastavu ima višedijelnu športsku dvoranu s gledalištem koju koriste dvije ili više škola.

Članak 10.

(1) Broj djelatnika na pomoćno-tehničkim poslovima utvrđuje se prema veličini i načinu upotrebe školskog prostora s time da u svakoj srednjoj školi radi:

a) Jedan djelatnik na poslovima čišćenja na svakih 600 m² zatvorenoga školskog prostora s centralnim grijanjem ili na 500 m² učioničkog prostora (ili drugoga zatvorenog prostora u kojem se održava nastava) koji se grije na drva ili loživo ulje u svakoj prostoriji. Ukoliko škola radi u dvije smjene, ima pravo na svakih 600 m² prostora na još 20 sati rada tjedno na poslovima čišćenja.

b) Jedan djelatnik na poslovima domara i kotlovničara (u školi s vlastitim centralnim grijanjem i najmanje 400 učenika) koji obavlja i poslove kućnog majstora. Ukoliko škola radi u dvije smjene, ima još jednog djelatnika na poslovima domara/kotlovničara. Ukoliko škola nema centralno grijanje, ima jednog djelatnika na poslovima domara koji obavlja i poslove kućnog majstora.

c) Jedan djelatnik na poslovima vrataru i pazikuće u smjeni. Škola za takve poslove može angažirati i ovlaštenu zaštitarsku tvrtku ako osnivač škole odluči za tu svrhu snositi troškove.

(2) Djeljive školske športske dvorane s gledalištem imaju domara dvorane.

(3) Škola mora osigurati provođenje zaštite na radu u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i odredbama kolektivnog ugovora.

Stručni suradnici

Članak 11.

(1) Stručni suradnici u srednjoj školi jesu: pedagog, psiholog, knjižničar i stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila.

(2) Škola do 180 učenika zapošljava 2 stručna suradnika od kojih jedan mora biti pedagog.

(3) Škola s više od 180, a manje od 500 učenika zapošljava 3 stručna suradnika sukladno vrstama i opsegu programa koje izvodi. Škola s više od 500 učenika zapošljava 4 stručna suradnika po istom kriteriju odabira profila stručnog suradnika.

(4) Ukoliko je u rad škole uključeno više od 20 učenika s teškoćama koji se školuju po posebnim programima, kao i učenika s poremećajima u ponašanju, škola treba zapošljivati i stručne suradnike onoga specifičnog profila koji su neophodni za izvođenje odgojno-obrazovnog procesa.

(5) Škola prema potrebi može zaposliti i druge profile stručnih suradnika ili veći broj navedenih stručnih suradnika, ukoliko lokalna zajednica ili druga pravna osoba trajno preuzima financiranje tog rada.

III. MJERILA ZA UVJETE PROVOĐENJA ODGOJNO-OBRAZOVNOG PROCESA

*Opterećenje učenika u nastavi***Članak 12.**

(1) Opterećenje učenika teorijskom nastavom ne smije biti veće od 6 sati dnevno, odnosno 30 sati tjedno.

(2) Opterećenje učenika praktičnom nastavom u školi i izvan škole ne smije biti veće od 8 sati dnevno, odnosno 40 sati tjedno.

(3) Nastavni sat u pravilu traje 45 minuta. Učenicima se mora osigurati odmor između nastavnih sati (odmor između dva nastavna sata traje 5 minuta).

(4) Nastavni sat u glazbenim školama za zbor i orkestar traje 90 minuta, a za sve ostale predmete u pravilu 45 minuta.

(5) Opterećenje učenika u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina može biti više za dva do pet sati od propisanog.

Članak 13.

(1) Optimalno je da škola provodi rad u jednoj smjeni s mogućnošću cjelodnevnoga odgojno-obrazovnog rada u školi u sklopu dodatne i dopunske nastave i izvannastavnih aktivnosti za učenike te organiziranja aktivnosti cjeloživotnog obrazovanja za cjelokupnu lokalnu zajednicu.

(2) Škola ne smije raditi u više od dvije smjene.

Članak 14.

(1) Škola je dužna osigurati boravak učenicima u školi koji iz objektivnih razloga dolaze prijevremeno, odnosno čekaju prijevoz.

(2) S ciljem racionalizacije prijevoza učenika škola može imati vlastito vozilo za prijevoz učenika pod uvjetom da sredstva za osiguranje vozila osigurava osnivač, lokalna zajednica ili donator.

*Nabava udžbenika***Članak 15.**

(1) Odobravanje i nabava udžbenika propisuje se posebnim propisom.

(2) Za slabovidne učenike potrebno je osigurati jedinstvene udžbenike na Brailleovom pismu na razini države.

(3) Audiovizualna sredstva za slijepe i slabovidne učenike sastavni su dio normativa.

*Zdravstvena zaštita učenika***Članak 16.**

(1) Oblici i način ostvarivanja zdravstvene zaštite učenika srednje škole provode se sukladno propisima iz djelatnosti zdravstva.

(2) Učenicima kojima je propisano utvrđivanje zdravstvenih sposobnosti osiguravaju se financijske olakšice sporazumom između nadležnih ministarstava.

(3) Škola osigurava učenike od posljedica nesretnog

slučaja prema posebnom propisu.

*Znanstvena i druga istraživanja u školi***Članak 17.**

(1) U srednjoj školi mogu se provoditi istraživanja za unapređivanje nastave i drugih oblika rada škole koje provode istraživačke ustanove, istraživači pojedinci ili mjerodavne državne ustanove.

(2) Za provođenje istraživanja istraživači su dužni ishoditi:

- odobrenje ministarstva nadležnog za obrazovanje,
- odobrenje ravnatelja srednjoškolske ustanove,
- pisanu suglasnost roditelja/skrbnika učenika koji su obuhvaćeni istraživanjem.

(3) Škola koja sudjeluje u istraživanju ima pravo na naknadu troškova istraživanja koju snosi istraživač.

Srednja škola – prostorni i tehnički uvjeti

Članak 18.

Zgrade srednjih škola grade se i opremaju prema Standardu, normativima za izgradnju i opremanje prostora srednjih škola i drugim posebnim propisima u građenju i drugim područjima bitnim za rad i boravak u školskom prostoru.

Članak 19.

Površina potrebnog zemljišta za izgradnju školske zgrade i školske dvorane te formiranje školskog trga, školskog vježbališta, prostora za rekreaciju i školskog parka, zelenih površina i dr., po učeniku iznosi 30 m². Iznimno, zbog veće katnosti školske zgrade ili guste izgrađenosti naselja, površina potrebnog zemljišta može biti 20 m² po učeniku.

*Prostorni uvjeti za izvođenje gimnazijskih programa***Članak 20.**

(1) Prostorni uvjeti za izvođenje nastave prema pojedinim područjima jesu:

a) Za jezično-umjetničko područje:

- učionica za hrvatski jezik,
- kabinet za hrvatski jezik,
- učionica za strani jezik,
- kabinet za strani jezik,
- učionica za glazbenu kulturu,
- kabinet za glazbenu kulturu,
- spremište za glazbenu kulturu,
- učionica za likovnu kulturu,
- kabinet za likovnu kulturu,
- spremište za likovnu kulturu.

b) Za prirodoslovno-matematičko područje:

- učionica za matematiku,
- kabinet za matematiku,
- informatička učionica,
- informatički kabinet,
- učionica za fiziku,

- praktikum za fiziku,
  - kabinet za fiziku,
  - učionica za kemiju,
  - praktikum za kemiju,
  - kabinet za kemiju i spremište,
  - učionica za biologiju,
  - praktikum za biologiju,
  - kabinet za biologiju.
- c) Za društveno područje:
- učionica za povijest,
  - kabinet za povijest,
  - učionica za geografiju,
  - kabinet za geografiju,
  - učionica opće namjene (filozofija, sociologija, logika, etika, psihologija, politika i gospodarstvo, vjeronauk),

- kabinet za nastavnike.

(2) Prostorni uvjeti za tjelesnu i zdravstvenu kulturu jesu dvorane i druge prostorije, i to:

- dvorana (dvodijelna, trodijelna),
- dvorana za korektivnu gimnastiku,
- spremište sprava,
- skupna svlačionica,
- skupna praonica s WC-ima,
- kabinet za tjelesnu i zdravstvenu kulturu,
- svlačionice nastavnika za tjelesnu i zdravstvenu kulturu sa sanitarijama,
- ambulanta,
- prostorija za kondicioniranje zraka,
- prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje,

- ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom,
- sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike,
- gledališni prostori,
- prostorija za režiju,
- spremište sprava i rekvizita za vanjske terene,
- teretana i trim-dvorana.

(3) Društveni prostori jesu:

- višenamjenski prostor,
- školska knjižnica,
- prostor za učenički klub.

(4) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada škole jesu:

- zbornica,
- soba ravnatelja škole,
- soba tajnika,
- sobe stručno-razvojne službe (pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila, voditelj programa, informatičar, satničar),
- soba administracije,
- soba računovodstva,
- soba za primanje roditelja,
- arhiv,
- čajna kuhinja.

(5) Gospodarski prostori jesu:

- a) Energetsko-tehnički blok koji čine:
- kotlovnica za centralno grijanje,
  - radionica kućnog majstora,

- garderoba i sanitarije tehničkog osoblja,
- opće gospodarsko spremište,
- garderoba i sanitarije spremačica,
- prostor za odlaganje smeća,
- spremište – arhiv.

(6) Ostali prostori jesu:

a) Ulaz koji čine:

- trijem,
- vjetrobran,
- ulazni prostor,
- vratarnica,
- garderoba za učenike – garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima.

b) Komunikacije koje čine:

- hodnici,
- stubišta.

c) Sanitarije koje čine:

- sanitarije za učenike,
- sanitarije za učitelje.

d) Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku opremu.

(7) Vanjski prostori jesu:

a) Opći prostori koje čine:

- pješački prilazni put,
- parkiralište,
- gospodarsko dvorište.

b) Prostori nastavnih područja koje čine:

- školski didaktički prostor,
- školsko dvorište,
- školsko vježbalište – vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture,
- ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije.

Prostorni uvjeti za izvođenje strukovnih programa

Članak 21.

(1) Prostorni uvjeti za izvođenje nastave jesu:

a) Za zajednički dio programa:

- učionica za hrvatski jezik,
- kabinet za hrvatski jezik, – učionica za strani jezik,

- kabinet za strani jezik,
- učionica za matematiku,
- kabinet za matematiku,
- informatička učionica,
- informatički kabinet,
- ostale učionice (povijest, zemljopis, gospodarstvo, etika itd.).

b) Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu jesu:

- učionica,
- praktikum/laboratorij,
- kabinet.

c) Radionice za praktičnu nastavu u školi jesu:

- prostori za pripremu vježbi,
- prostori za izvođenje vježbi,
- prostori za skladišni dio (alata, uređaja, sirovina, gotovih proizvoda),

– prostori za odlaganje otpadnih i opasnih materijala,

- kabineti za nastavnike,
- kabinet voditelja,
- prostori za učeničku garderobu,
- sanitarni čvor.

(2) Prostorni uvjeti za tjelesnu i zdravstvenu kulturu jesu:

- dvorana (jednodijelna, dvodijelna, trodijelna),
- dvorana za korektivnu gimnastiku,
- zatvoreni bazen,
- spremište sprava,
- skupna svlačionica,
- ambulanta,
- skupna praonica s WC-ima i prostorom za tuširanje,
- kabinet za tjelesnu i zdravstvenu kulturu,
- svlačionice nastavnika za tjelesnu i zdravstvenu kulturu sa sanitarijama,
- prostorija za kondicioniranje zraka,
- prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje,

- ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom,
- sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike,
- gledališni prostori,
- prostorija za režiju,
- spremište sprava i rekvizita za vanjske terene,
- teretana i trim-dvorana.

(3) Društveni prostori jesu:

- višenamjenski prostor,
- školska knjižnica,
- prostor za učenički klub.

(4) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju škole jesu:

- zbornica,
- soba ravnatelja škole,
- soba tajnika,
- sobe za stručne i ostale suradnike (pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko–rehabilitacijskog profila, voditelj programa, voditelj programa na jeziku i pismu nacionalne manjine, informatičar, satničar),

- soba administracije,
- soba računovodstva,
- soba za primanje roditelja,
- arhiv,
- čajna kuhinja.

(5) Gospodarski prostori jesu:

- energetsko-tehnički blok,
- kotlovnica za centralno grijanje,
- radionica kućnog majstora,
- garderoba i sanitarije tehničkog osoblja,
- opće gospodarsko spremište,
- garderoba i sanitarije spremačica,
- prostor za odlaganje smeća,
- spremište – arhiv.

(6) Ostali prostori jesu:

- a) Ulaz koji čine:
- trijem,

- vjetrobran,
- ulazni prostor,
- vratarnica,
- garderoba za učenike – garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima.

b) Komunikacije koje čine:

- hodnici,
- stubišta.

c) Sanitarije koje čine:

- sanitarije za učenike,
- sanitarije za učitelje.

d) Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku opremu.

(7) Vanjski prostori jesu:

a) Opći prostori i to:

- pješački prilazni put,
- školski trg,
- parkiralište,
- gospodarsko dvorište.

b) Prostori nastavnih područja i to:

- školski didaktički prostor,
- školsko dvorište,
- školsko vježbalište – vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture,
- ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije.

Prostorni uvjeti za izvođenje umjetničkih programa

Članak 22.

(1) Prostorni uvjeti za izvođenje nastave jesu:

a) Za općeobrazovne predmete (prema nastavnom programu) jesu:

- učionica za hrvatski jezik,
- kabinet za hrvatski jezik,
- učionica za strani jezik,
- kabinet za strani jezik,
- učionica za matematiku,
- kabinet za matematiku,
- informatička učionica,
- informatički kabinet,
- ostale učionice (povijest, zemljopis, gospodarstvo, etika itd.),

– općeobrazovni program može se pohađati u pravilu u gimnaziji ili drugoj četverogodišnjoj školi.

b) Specijalizirane učionice jesu:

- učionica za pojedinačnu nastavu,
- učionica za grupnu nastavu (2 – 8 učenika),
- učionica za skupnu nastavu (razredni odjel 10 – 20 učenika),

– kabinet nastavnika.

c) Dvorane za skupnu nastavu jesu:

- dvorana za koncerte učenika,
- kabinet nastavnika,
- spremište za instrumente,
- plesna dvorana,
- prostor za tuširanje s WC-ima,
- kabinet nastavnika sa sanitarnim čvorom.

(2) Prostorni uvjeti za tjelesnu i zdravstvenu kulturu jesu:

- dvorana (jednodijelna, dvodijelna, trodijelna)
- spremište sprava,
- skupna svlačionica,
- prostor za tuširanje s WC-ima,
- kabinet za tjelesnu i zdravstvenu kulturu,
- ambulanta,
- svlačionice za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture sa sanitarijama,
- prostorija za kondicioniranje zraka,
- prostorija za pribor i sredstva za čišćenje i održavanje,
- ulaz za vanjske korisnike s klupskim prostorom,
- sanitarije uz ulaz za vanjske korisnike,
- spremište sprava i rekvizita za vanjske terene.

(3) Društveni prostori jesu:

- višenamjenski prostor,
- školska knjižnica,
- prostor za učenički klub.

(4) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada škole jesu:

- zbornica,
- soba ravnatelja škole,
- soba tajnika,
- sobe za stručne i ostale suradnike (pedagog, psiholog, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila, voditelj programa, voditelj programa na jeziku i pismu nacionalne manjine, informatičar, satničar),
- soba administracije,
- soba računovodstva,
- soba za primanje roditelja,
- arhiv,
- čajna kuhinja.

(5) Gospodarski prostori jesu:

- a) Energetsko-tehnički blok
- kotlovnica za centralno grijanje,
  - radionica kućnog majstora,
  - garderoba i sanitarije tehničkog osoblja,
  - opće gospodarsko spremište,
  - garderoba i sanitarije spremačica,
  - prostor za odlaganje smeća,
  - spremište – arhiv.

(6) Ostali prostori jesu:

- a) Ulaz koji čine:
- trijem,
  - vjetrobran,
  - ulazni prostor,
  - vratarnica,
  - garderoba za učenike – garderobni ormarići u komunikacijskim prostorima.

b) Komunikacije koje čine:

- hodnici,
- stubišta.

c) Sanitarije koje čine:

- sanitarije za učenike,
- sanitarije za učitelje.

d) Prostor za središnju informacijsko-komunikacijsku

opremu.

(7) Vanjski prostori jesu:

a) Opći prostori i to:

- pješački prilazni put,
- školski trg,
- parkiralište,
- gospodarsko dvorište.

b) Prostori nastavnih područja i to:

- školski didaktički prostor,
- školsko dvorište,
- školsko vježbalište – vanjski prostori za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture,
- ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije.

Mjerila za prostore u srednjim školama

a) Učionice za izvođenje zajedničkog dijela programa

Članak 23.

(1) Učionice opće namjene s pripadajućim kabinetima moraju imati odgovarajuću opremu prema nastavnim područjima. Površina učioničkog prostora je 2,5m² po učeniku te iznosi 60m², visine 3,0–3,2m.

(2) Specijalizirane učionice za biologiju, kemiju i fiziku s pripadajućim kabinetima opremaju se demonstracijskim stolom i popratnom opremom i dimenzioniraju se s 3,0 m² po učeniku. Specijalizirana učionica za informatiku s pripadajućim kabinetom dimenzionira se za pola razrednog odjela s 3,5m² po učeniku.

(3) Praktikumima za biologiju, kemiju i fiziku omogućuju izvođenje učeničkih vježbi i nastavne pokuse za pola razrednog odjela i dimenzioniraju se s 3,5m² po učeniku.

b) Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu

Članak 24.

(1) Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu učionice su u kojima se realizira teorijska i praktična nastava.

(2) Učionice za teorijsku strukovnu nastavu opremaju se demonstracijskim stolom i popratnom opremom i dimenzioniraju se s 2,5 do 3,0 m² po učeniku.

(3) Praktikumima i laboratorijima dimenzioniraju se prema broju učenika na nastavi pojedinog predmeta koji se regulira nastavnim planom i programom za pojedina zanimanja.

(4) Specijalizirane učionice za strukovnu nastavu prate odgovarajući kabineti i potrebna spremišta.

c) Radionice za praktičnu nastavu u školi

Članak 25.

(1) Radionice za praktičnu nastavu sastoje se od prostora za pripremu vježbi, prostora za izvođenje vježbi – radionica, skladišnih prostora (sirovina i gotovih proizvoda), prostora za alate, strojeve i uređaje, prostora

za odlaganje otpadnih i opasnih materijala, kabineta za nastavnike, kabineta voditelja te učeničke garderobe i sanitarnog čvora.

(2) Radionice se dimenzioniraju sukladno planu i programu zanimanja koji donosi ministar, a za koje je ta radionica namijenjena.

(3) Radionički prostor za učenike s teškoćama veći je od dimenzioniranog prostora kako bi im omogućio nesmetan rad i kretanje.

(4) Dio praktične nastave izvodi se u otvorenim prostorima čija namjena i površina ovisi o specifičnim zahtjevima programa praktične nastave pojedinih zanimanja (poljoprivreda, šumarstvo, veterina itd.), a utvrđuje minimalne uvjete za odvijanje nastave prema posebnim propisima koje donosi ministar.

d) Prostori za tjelesnu i zdravstvenu kulturu

Članak 26.

(1) Prostori za tjelesnu i zdravstvenu kulturu sastoje se od zatvorenih i otvorenih prostora školskih vježbališta.

(2) Prostor za tjelesnu i zdravstvenu kulturu određuje se, organizira i oprema u skladu s uvjetima utvrđenima nastavnim planom i programom tog predmeta prema propisanim standardima u školstvu i športu. Srednja škola ima osigurano korištenje dvorane za nastavu tjelesne i zdravstvene kulture primjerenu broju učenika.

(3) Srednja škola do 16 razrednih odjela ima osigurano korištenje dvodijelne dvorane veličine 30x20x7m sa svim pratećim prostorima. Srednja škola s više od 16 razrednih odjela ima osigurano korištenje trodijelne športske dvorane veličine 45x27x8 m sa svim pratećim prostorima.

e) Višenamjenski prostor

Članak 27.

(1) Višenamjenski prostor koristi se za boravak i odmor učenika, mogućnost prehrane te povremeno za priredbe, predavanja, projekcije i prezentacije i druge izvannastavne aktivnosti. Dimenzionira se s 0,50 m² po učeniku, ali ne manje od 90 m². Prostor se može realizirati kao izdvojena dvorana ili kao proširenje komunikacije.

(2) Učenički klub služi za druženje učenika, rad učeničkog vijeća, boravak učenika putnika i slično.

f) Školska knjižnica

Članak 28.

(1) Školska knjižnica sastavni je dio odgojno-obrazovnog sustava i izravno je uključena u nastavne i slobodne aktivnosti. Na raspolaganju je učenicima, nastavnom osoblju i drugim korisnicima. Prostor knjižnice treba biti prilagodljiv promjenama u obrazovnom programu i novim tehnologijama.

(2) Veličina prostora knjižnice ovisi o broju učenika odnosno broju razrednih odjela. Prilikom dimenzioniranja treba računati da će u čitaonici istodobno boraviti 5% učenika škole, a radni prostor po jednome korisniku iznosi

2m². Knjižnica ne može biti manja od 60m².

(3) Knjižnica se sastoji od prostora za rad knjižničara (rad s korisnicima i obrada građe 15m²), prostora za smještaj knjižnične građe u slobodnome pristupu (5,5m² na 1000 knjiga, računajući 15 knjiga po korisniku), računalnih mjesta za individualni rad korisnika (3–5 mjesta =15m²), čitaonički prostor za individualni i skupni rad, izložbeni prostor i spremište za knjižničnu građu. U sklopu knjižnice, u školi optimalne veličine, multimedijaska se učionica dimenzionira za 20 korisnika x3m=60m². U sklopu knjižnice nalazi se i kabinet knjižničara (15m²).

g) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada

Članak 29.

(1) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada ujedinjuju pedagošku i administrativnu službu škole. Poželjno je da ovi prostori imaju jednostavnu i preglednu vezu s ulaznim prostorom škole.

(2) Zbornica je prostor kojim se koriste svi nastavnici škole za okupljanje, razmjenu iskustava i rezultata rada te odmor između nastavnih sati. U zbornici se održavaju nastavnička vijeća i uređuje nastavna i ostala administracija. U školi sa 16 do 20 razrednih odjela, zbornica treba imati 30 mjesta za sjedenje, u pravilu oko spojenih stolova, te je površine od 60 do 80 m². Zbornica može biti proširena s prostorom za odmor i razgovor.

(3) Sobe stručnih suradnika koriste se za kontakte s nastavnicima, učenicima i roditeljima.

(4) Arhiv jest prostor za pohranu školske dokumentacije.

h) Gospodarski i ostali prostori

Članak 30.

(1) Gospodarski prostori dimenzioniraju se i opremaju prema vrsti škole, kapacitetu školske zgrade, načinu opskrbe te osiguranju energetske potreba.

(2) Ukupna širina vanjskih ulaznih vrata dimenzionira se po broju učenika. Najmanja širina jednokrlnih ulaznih vrata iznosi 110cm, a dvokrlnih 180cm i moraju se otvarati prema van. Dubina vjetrobrana iznosi najmanje 240cm.

(3) Hodnici se dimenzioniraju po broju učenika odnosno učionica. Najmanja širina hodnika s učionicama s jedne strane za dvije učionice iznosi 180cm, za četiri učionice 240cm, a najmanja širina hodnika s učionicama obostrano iznosi 300cm. Ukoliko se garderoba nalazi u hodnicima, mora se osigurati veća širina hodnika.

(4) Širina stubišnog kraka iznosi najmanje 120cm za dvije učionice. Za sljedeće dvije učionice širina kraka se povećava za 30cm. Visina stuba ne smije biti veća od 15cm, a širina gazišta stuba najmanje 33cm.

(5) Ulaz u školu mora imati natkriveni trijem i rampu. Rampa je čvrsta, hrapava površina s najvećim nagibom 1:20 (5%), najmanje 130cm široka, a nezaštićene strane ograđene su u visini 90cm u skladu s posebnim

propisima.

(6) Pješački prilazni put mora biti osvijetljen i udovoljavati propisima o sigurnosti u prometu.

(7) Garderoba učenika može se organizirati kao središnja garderoba u ulaznom prostoru škole ili kao garderobni ormarići po hodnicima.

(8) Sanitarije za učenike čini prostor s WC-kabinama i pretprostor s umivaonicama. Svaki sanitarni čvor sastoji se od ženskog i muškog dijela s odvojenim pretprostorima.

(9) Dimenzioniranje potrebnog broja sanitarnih uređaja provodi se na sljedeći način:

- za 30 učenika potrebno je osigurati dvije WC-kabine,
- za 30 učenika potrebno je osigurati jednu WC-kabinu i 1,5 pisoar,
- za isti broj učenika potrebno je u pretprostoru osigurati jedan umivaonik,
- potrebno je osigurati jednu WC-kabinu za osobe s invaliditetom.

i) Higijensko-tehnički zahtjevi za prostore srednjih škola

Članak 31.

(1) Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u srednjoj školi potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve koji se odnose na: osvjjetljenje, osunčanje, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke i akustiku, grijanje i hlađenje, opskrbu vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, instalacije informatike, zaštitu od požara i zaštitu od provale. Za strukovne škole treba obratiti pozornost na dopremu, skladištenje, odlaganje i odvoz opasnih tvari.

(2) Prirodno osvjjetljenje značajni je psihološki i fiziološki čimbenik radnih uvjeta u školskoj zgradi te je, ovisno o obliku nastave, nužno osigurati primjerenu kvalitetu i jačinu osvjjetljenja.

(3) Kvaliteta prirodnog osvjjetljenja u učionici određuje se: orijentacijom učionice, tehničkim sredstvima za raspršenje dnevnog svjetla i kontrolom odblijeska unutarnjih površina. U svim radnim prostorima škole osigurava se zamračenje.

(4) Učionice trebaju biti optimalno osvijetljene, a ovisno o sadržaju i obliku nastave. Zaštita od izravnog prodiranja sunčevih zraka, kojom se sprječava stvaranje odblijeska i pretjeranog zagrijavanja, mora biti takva da ne smanjuje stvarnu površinu prozora.

(5) Svi prostori za rad i boravak trebaju se prirodno prozračivati. U nastavnim prostorijama treba osigurati četiri izmjene zraka na sat uz najveću brzinu strujanja zraka 0,2 m/s ili 25–30m³ zraka/h po učeniku.

(6) U učionicama treba osigurati relativnu vlagu u zraku od 45 do 55%.

(7) Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija zajedničkih prostora i učionica mora biti prema važećim propisima i standardima. Zaštita od buke i akustika trebaju omogućavati dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri

slušanju glazbe.

(8) Za grijanje i hlađenje prostora i pripremu tople vode mogu se koristiti sve vrste centralnog sustava.

(9) U prostorima za rad i boravak zrak mora biti ravnomjerno zagrijavan:

- u učionicama 20°C,
- u radionicama od 18 do 20°C,
- u dvorani za tjelesnu i zdravstvenu kulturu od 16 do 18°C, a u svlačionicama i praonicama od 20 do 22°C,
- u hodnicima i stubištima 18°C.

(10) U razdoblju visokih vanjskih temperatura u prostorima škole treba osigurati optimalnu temperaturu, 5°C nižu od vanjske.

Članak 32.

(1) Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće.

(2) Otpadne vode odvođe se kućnom kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema važećim propisima i standardima.

(3) Električna instalacija mora biti zaštićena i osigurana. Treba predvidjeti instalacije za TV prijem i instalaciju interneta.

(4) Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza te protupožarnom opremom i signalizacijom.

(5) Zaštita od provale provodi se uporabom alarma i videonadzora.

Osnovna mjerila za opremu škole

Članak 33.

(1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni prostora i omogućiti realizaciju odgojno-obrazovnog rada s učenicima.

(2) Oprema i namještaj moraju biti funkcionalni i sigurni, prenosivi, stabilni, od kvalitetnog materijala, po mogućnosti prirodnog, lakog za održavanje, postojanih boja, estetskog izgleda. Sav namještaj treba zadovoljavati ergonomske zahtjeve.

(3) Nastavna sredstva i pomagala moraju zadovoljiti sve zadaće koje se ostvaruju u školi.

Članak 34.

Oprema prostora škole obuhvaća opremu na razini škole, opremu učionica, specijaliziranih učionica za pripremanje i izvođenje nastave prema pojedinim skupinama nastavnih područja, vrstama obrazovnih programa, posebnim namjenama i ostalo.

Članak 35.

Oprema na razini škole:

- telefonska instalacija, internet, intranet,
- razglasni uređaj sa školskim zvonom,
- školski sat,

- alarmni sustav,
- videonadzor,
- digitalna kamera,
- digitalni fotoaparat,
- fotokopirni aparat,
- interaktivna ploča,
- oglasna ploča,
- izložbene vitrine i stolovi,
- oprema prema planu i programu škole,
- oprema za videolink.

Članak 36.

- (1) Oprema na razini učionice:
- radni stolovi za učenike – dvosjedi,
  - radni stolovi za učenike – jednosjedi,
  - stolci s naslonom za učenike,
  - stol za nastavnika s računalom,
  - stolac s naslonom za nastavnika,
  - trodijelna školska ploča,
  - LCD projektor – stropni s projekcijskim platnom,
  - audiolinija.
  - zidna ploha za izložbe: ploča s mekom oblogom i magnetna ploča,
  - ormari, vitrine i police (pohrana nastavnih sredstva, nastavnih pomagala i priručnog materijala),
  - prva pomoć, komplet.
- (2) Instalacije:
- umivaonik,
  - utičnice za električnu struju od 220 V,
  - priključak na antenski razvod,
  - priključak na internet i intranet.
- (3) Kabinet nastavnika:
- radni stolovi i stolci za nastavnike,
  - ormari, vitrine i police za nastavna sredstva i pomagala,
  - stol za nastavnika s računalom,
  - stol, radna ploha za rad nastavnika s učenicima.

Članak 37.

- (1) Dodatna oprema učionica za nastavu biologije, kemije i fizike:
- demonstracijski stol sa stolcem s razvodnom pločom za električnu struju i priključkom vode,
  - demonstracijski pokretni stolić,
  - radne površine najmanje duljine 4 m, dubine 60 cm s tri ugrađena praonika,
  - laboratorijski stolci s mogućnošću podešavanja visine,
  - aparat za gašenje požara,
  - viseće vitrine,
  - periodički sustav elemenata.
- (2) Kabinet nastavnika:
- digestor,
  - ormar za kemikalije s protupožarnom zaštitom,
  - radni stol za pripremu demonstracijskih pokusa,
  - demonstracijski pokretni stolić,
  - hladnjak,
  - stol sa šest stolaca za skupni rad učenika.

- (3) Instalacije:
- umivaonik i praonik,
  - utičnice za električnu struju od 220 V,
  - priključak na antenski razvod,
  - priključak na internet i intranet.

Članak 38.

- (1) Oprema specijaliziranih učionica za nastavu strukovnih sadržaja:
- oprema učionica,
  - oprema praktikuma i laboratorija,
  - oprema kabineta,
  - oprema radionica za praktičnu nastavu,
  - oprema za skladišni prostor,
  - oprema za odlaganje otpadnih i opasnih materijala.

(2) Oprema, instalacije, uređaji, strojevi i namještaj u pojedinom prostoru utvrđuju se planom i programom određenog strukovnog zanimanja.

Članak 39.

(1) Oprema specijaliziranih učionica za nastavu umjetničkih programa:

- oprema učionica za pojedinačnu nastavu,
- oprema učionica za grupnu nastavu (2 – 8 učenika),
- oprema učionica za skupnu nastavu (razredni odjel 10 – 20 učenika).

(2) Oprema, namještaj, uređaji, instrumenti i instalacije u pojedinom prostoru utvrđuju se planom i programom određenog umjetničkog zanimanja.

(3) Oprema dvorana za skupnu nastavu umjetničkih škola:

- oprema dvorana za koncerte učenika,
- oprema spremišta za instrumente,
- oprema plesne dvorane.

*Praktična nastava izvan škole***Članak 40.**

(1) Veći dio sati praktične nastave u trogodišnjim programima za obrtnička zanimanja izvodi se izvan škole, u radionicama i poduzećima.

(2) Prostorni uvjeti za obavljanje redovite djelatnosti iz određenog gospodarskog područja propisani su zakonima i drugim propisima iz područja gospodarstva.

(3) Radionice i poduzeća u kojima učenici obavljaju praktičnu nastavu kao dio ukupnog obrazovnog procesa za stjecanje zanimanja/kvalifikacije moraju udovoljavati temeljnim kriterijima za ostvarivanje prava na izvođenje određenog obrazovnog programa utvrđenog planom i programom za zanimanje/kvalifikaciju.

*Prostori za praktičnu nastavu na otvorenom***Članak 41.**

Minimalni uvjeti za izvođenje praktične nastave na otvorenom obuhvaćaju:

- prostor za pripremu vježbi,
- prostor za skladišni dio (alata, uređaja, sirovina, gotovih proizvoda),
- ostali zatvoreni prostori za praktičnu nastavu (staje, vinski podrumi, staklenici, itd),
- prostori za odlaganje otpadnih i opasnih materijala,
- prostor za nastavnika,
- prostor za učeničku garderobu,
- sanitarni čvor.

IV. POSEBNE ODGOJNO-OBRAZOVNE POTREBE U SREDNJEM ŠKOLSTVU

Odgoj i obrazovanje učenika u umjetničkim školama

Članak 42.

(1) Srednje glazbene, plesne i škole za likovnu umjetnost i dizajn mogu se osnivati i s manjim brojem razrednih odjela od broja predviđenog ovim Standardom za ostale škole o čemu se odlučuje na temelju posebnih propisa.

(2) Broj učenika u razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini određuje se prema specifičnostima izvođenja nastave.

(3) U glazbenoj školi nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala, solopjevanja i korepeticije,
- s 2 do 4 učenika u nastavi partiture, dirigiranja i osnova vokalne tehnike,
- s 4 do 6 učenika u nastavi harmonije, polifonije, glazbenog folkloru, metodike nastave glazbe i rada s dječjim instrumentarijem,
- s 2 do 8 učenika u nastavi komorne glazbe,
- u razrednom odjelu s 10 do 15 učenika u nastavi solfeggia, teorije glazbe, povijesti glazbe, glazbenih oblika i poznavanja glazbala,
- skupno s najmanje 12 do 15 učenika za nastavu orkestra, odnosno najmanje 20 učenika za nastavu zbora.

(4) U školi za klasični balet nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala,
- u razrednom odjelu s od 3 do 10 učenika za nastavne predmete određene planom i programom.

(5) U školi suvremenog plesa nastava se izvodi:

- pojedinačno za nastavu glazbala,
- grupno s 3 do 5 učenika u nastavi metodike plesne nastave i osnova koreografije,
- u razrednom odjelu s 8 do 12 učenika za nastavne predmete prema nastavnome planu i programu.

(6) Trajanje nastavnog sata u pravilu iznosi 45 minuta, osim za izvođenje nastave specifičnih nastavnih predmeta. Prema nastavnom planu i programu Funkcionalne muzičke pedagogije nastavni sat solfeggia, analize glazbenih oblika i dirigiranja traje 60 minuta.

(7) U umjetničkim školama potrebne su učionice primjerene pojedinačnoj i grupnoj nastavi, nastavi u

razrednom odjelu i nastavi skupnog muziciranja.

(8) Glazbena škola ima dvoranu s oko 80 mjesta za koncerte učenika.

(9) Plesne škole imaju plesnu dvoranu s oko 100 m² s vibrirajućim podom i ostalom opremom.

Odgoj i obrazovanje darovitih učenika

Članak 43.

(1) Rad s darovitom djecom provodi se programima različite težine i složenosti (diferencirani nastavni program) u razrednom odjelu ili interesnim grupama, kreativnim i/ili istraživačkim radionicama, putem izbornih programa (grupni ili individualni), u posebnim izvannastavnim aktivnostima, usporednim programima ili omogućavanjem pristupa izvorima specifičnog znanja.

(2) Broj učenika razrednog odjela u kojemu se nalazi daroviti učenik utvrđuje se odgovarajućom primjenom odredbe članka 4. stavka 4. ovog Standarda.

(3) Darovitom učeniku škola može za razvoj darovitosti (natjecanja, pripreme, izložbe, nastupi) odobriti dužu odsutnost s nastave od propisane. Obveza je škole prilagoditi učeniku provjeravanje postignuća i ocjenjivanje.

Odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama

Članak 44.

(1) Srednjoškolsko obrazovanje učenika s teškoćama organizira se i izvodi prema:

a) redovitom programu uz uporabu specifičnih nastavnih metoda, sredstava i pomagala koji donosi ministar,

b) prilagođenom programu uz uporabu specifičnih nastavnih sredstava i pomagala i/ili uz specifične metode rada koje propisuje škola.

(2) Oprema i didaktička sredstva te druga pomagala u nastavi moraju biti prilagođena vrsti potreba učenika s teškoćama. Mjerila za prostorne uvjete, opremanje i stručne kadrove sastavni su dio planova i programa prema kojima se obrazuju učenici s teškoćama u skladu s vrstama potreba, a sukladno odredbama iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Razredni odjeli učenika s teškoćama, koji se obrazuju po posebnim nastavnim programima mogu imati do deset učenika i to s dva ili iznimno tri srodna programa obrazovanja.

(4) Srednja škola s pet i više učenika s motoričkim oštećenjima (bez mogućnosti samostalnog kretanja) može imati jednog radnika srednje stručne spreme za pomoć, prijenos i prijevoz.

(5) Za učenike s oštećenjima jezično-glasovne komunikacije osigurava se prevoditelj znakovnog jezika.

*Odgoj i obrazovanje učenika u zdravstvenoj
ustanovi i nastava u kući*

Članak 45.

(1) Zdravstvene ustanove koje provode liječenje djece s kroničnim bolestima ili stanjima koja zahtijevaju boravak ili smještaj u tim ustanovama mogu u svom sastavu imati razredne odjele i odgojno-obrazovne grupe sa statusom područnih odjela, a njihov se rad definira sukladno zakonu.

(2) Za učenike koji zbog većih motoričkih poteškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu u školi, škola organizira instruktivnu nastavu u kući učenika odnosno zdravstvenoj ustanovi ukoliko se učenik nalazi na dužem liječenju uz odobrenje Ministarstva.

(3) Za nastavnike koji ostvaruju odgojno-obrazovni program u zdravstvenim ustanovama potrebno je osigurati posebno stručno usavršavanje sukladno potrebama djece s kojima rade.

(4) Posebnosti rada u zdravstvenim ustanovama koje provode odgojno-obrazovni rad s učenicima uredit će se posebnim propisima ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja uz suglasnost ministra zdravstva.

V. UČENIČKI DOM*Opće odredbe***Članak 46.**

(1) Učenički su domovi srednjoškolske odgojno-obrazovne ustanove u kojima se u sklopu odgojno-obrazovnog programa za učenike osigurava i primjeren boravak, smještaj i prehrana tijekom pohađanja srednjoškolskog obrazovanja. On nije jednak školi i ima posebnu organizaciju i tehnologiju rada koja se ostvaruje različitim programima rada – temeljnim, posebnim i interesnim (izbornim). U programiranju rada polazi se od humanističko-razvojne paradigme i individualnih potreba i interesa učenika. Programi rada rezultat su suradničkih odnosa, uzajamnog poštovanja i podržavanja, otvorene humanističke komunikacije i poštovanja osobnosti.

(2) Odgojno-obrazovni program u učeničkome domu potpora je i pomoć učeniku i roditelju u postizanju što kvalitetnijega ukupnog razvoja i obrazovanja učenika, mladog čovjeka. Program ostvaruju nastavnici-odgajatelji te različiti stručnjaci kao što su pedagozi, psiholozi, zdravstveni radnici i drugi, koje po potrebi u svoj rad s učenicima uključuje učenički dom.

*Standard za učeničke domove***Članak 47.**

(1) Ovim Standardom utvrđuju se mjerila za postizanje zadovoljavajuće razine uređenosti srednjeg školstva i učeničkih domova utemeljene na znanstveno-spoznajnim postignućima i u okviru mogućnosti Županije Zapadnohercegovačke.

(2) Osobitosti učeničkih domova proistječu iz mjerila za:

- a) broj odgojno-obrazovnih skupina u učeničkom domu, kao samostalnoj ustanovi,

- b) broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini,
- c) broj odgajatelja, stručnih suradnika i ostalih radnika potrebnih za provedbu odgojno-obrazovnog plana i programa i drugih sadržaja i aktivnosti propisanih zakonom i drugim propisima,
- d) odgojno-obrazovni plan i program,
- e) prostor i opremu u učeničkome domu,
- f) posebnih potreba u učeničkim domovima uvjetovanih specifičnim okolnostima (školovanje darovitih učenika i učenika s teškoćama),
- g) učenički standard (smještaj, prehrana, zdravstvena zaštita).

Članak 48.

Dom optimalne veličine ima najviše 10 odgojno-obrazovnih skupina.

*Broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini***Članak 49.**

Odgojno-obrazovna skupina ima najmanje 15, a najviše 20 učenika. Odgojno-obrazovna skupina u kojoj su integrirani učenici s teškoćama ima najviše 15 učenika.

*Odgajatelji***Članak 50.**

(1) Broj odgajatelja utvrđuje se na temelju potrebe neposrednog odgojno-obrazovnog rada, a u skladu s provedbenim propisima koje donosi ministar.

(2) Odgojno-obrazovni rad u učeničkim domovima može obavljati osoba s visokom stručnom spremom.

(3) Dom ima noćnog pazitelja s najmanje srednjom stručnom spremom koji isključivo radi u timu s noćnim odgajateljem.

(4) Učenički dom za ostvarenje dodatnih, izbornih programa može zaposliti i veći broj odgojno-obrazovnih djelatnika koje financira iz vlastitih sredstava.

*Stručni suradnici***Članak 51.**

(1) Svaki učenički dom zapošljava stručne suradnike (pedagog, psiholog).

(2) Dom do 80 učenika zapošljava jednog stručnog suradnika pedagoga ili psihologa.

(3) Domovi od 80 do 250 učenika zapošljavaju dva stručna suradnika: pedagoga i psihologa, od kojih jedan obavlja poslove organizatora slobodnog vremena učenika.

(4) Dom zapošljava stručne suradnike: knjižničara i informatičara. Broj izvršitelja utvrđuje se prema propisanim standardima školske knjižnice i opremljenosti informatičkom opremom.

(5) Svaki učenički dom ima zdravstvenog voditelja s najmanje višom stručnom spremom.

(6) Posebne i verificirane odgojno-obrazovne programe u domovima mogu realizirati i vanjski suradnici

s primjerenom izobrazbom i stručnom spremom.

Ostali djelatnici

Članak 52.

(1) Dom kao samostalna ustanova zapošljava:

- ravnatelja
- tajnika,
- voditelja računovodstva (računovođu),
- administrativno-financijskog djelatnika.

(2) Dom koji djeluje u sastavu srednje škole zapošljava:

- administrativnog djelatnika,
- voditelja.

(3) Broj djelatnika na pomoćno-tehničkim poslovima utvrđuje se na temelju raspoloživog otvorenog i zatvorenog prostora, vrsti grijanja i specifičnih potreba danonoćnog programa u učeničkim domovima.

(4) Domovi s manje od 80 i više od 300 učenika svoje specifične potrebe rješavaju uz suglasnost nadležnog ministarstva.

(5) Mjerila za utvrđivanje broja djelatnika na pomoćno-tehničkim poslovima temelje se na činjenici da dom radi 24 sata x 7 dana tjedno, a jesu:

- a) broj spremačica utvrđuje se na temelju ukupnog zatvorenog i otvorenog prostora, primjenom normativa do 600 m² u svakoj smjeni,
- b) svaki dom zapošljava 2 izvršitelja (od 6 do 22 sata), koji mogu biti vratar – telefonist – pazikuća,
- c) svaki dom zapošljava 2 radnika na poslovima domara, ložača, vozača, kućnog majstora, osiguranja objekta, održavanja – nadzor kotlovnice,
- d) broj kuharica utvrđuje se na temelju broja obroka koje priređuju učenicima, (jedinična vrijednost po radniku iznosi najmanje 70 obroka dnevno),
- e) učenički dom zapošljava radnika za pranje, popravak i glačanje rublja (jedan u domu s 50 do 150 učenika i 20 sati tjedno na svakih 50 iznad 150 učenika),
- f) učenički dom zapošljava ekonomu (skladištara).

(6) Učenički dom koji ima dodatne djelatnosti ili pruža dodatne usluge učenicima može zaposliti i više djelatnika koje financira iz vlastitih sredstava.

Odgojno-obrazovni plan i program

Članak 53.

(1) Odgojno-obrazovni plan i program donosi domski odbor na prijedlog ravnatelja.

(2) Učenički dom može na zahtjev učenika i roditelja organizirati i fakultativne programe odgoja i obrazovanja koje plaćaju korisnici.

(3) Izborne aktivnosti koje se nude učenicima u učeničkome domu moraju se provoditi prema programima koje verificira nadležno ministarstvo, a organizira uz suglasnost roditelja. Takve programe u pravilu financiraju roditelji.

Prostorni i tehnički uvjeti

Članak 54.

(1) Učenički domovi grade se i opremaju prema Standardu, normativima za izgradnju i opremanje prostora učeničkih domova te posebnim propisima bitnim za rad i boravak u prostorima učeničkog doma.

(2) Učenički dom osigurava prostorne uvjete za stalni boravak učenika i odgojno-obrazovni program. Cjelokupan unutarnji i vanjski prostor doma mora zadovoljavati osnovna ekološka i estetska mjerila.

(3) Površina potrebnog zemljišta za izgradnju samostalnoga učeničkog doma s dvoranom te formiranje igrališta, prostora za rekreaciju i vrta, zelenih površina i drugog iznosi 30 m² po učeniku. Ukoliko se učenički dom organizira u sklopu škole, površina potrebnog zemljišta iznosi 20 m² po učeniku.

(4) Zbog sigurnosti učenika te održavanja i čuvanja, vanjski je domski prostor ograđen.

Prostorni uvjeti učeničkog doma

Članak 55.

(1) Prostori stanovanja, boravka, učenja i provođenja slobodnog vremena u učeničkom domu jesu:

- soba učenika sa sanitarnim prostorom,
- soba za dnevni boravak i učenje,
- knjižnica i čitaonica,
- informatička učionica,
- prostori za učenički klub i slobodne aktivnosti,
- blagovaonica,
- dvorana za športske, rekreativne i kulturne aktivnosti s pratećim prostorima.

(2) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada u učeničkom domu jesu:

- zbornica,
- soba ravnatelja,
- soba tajnika,
- soba za računovodstvo,
- arhiv,
- soba za odgajatelje (za individualni rad),
- soba stručnog suradnika,
- soba knjižničara i informatičara,
- soba zdravstvenog voditelja,
- soba za informacije i razgovor s roditeljima.

(3) Gospodarski prostori

- kuhinja sa spremištem,
- soba ekonomu,
- spremišta,
- sanitarije i garderoba osoblja u kuhinji,
- praonica i glačonica,
- sabirnica prljavog rublja i spremište čistog rublja,
- kotlovnica za centralno grijanje,
- radionica kućnog majstora,
- garderoba i sanitarije tehničkog osoblja,
- opće gospodarsko spremište,
- garderoba i sanitarije spremačica,
- prostor za odlaganje smeća.

- (4) Ostali prostori u učeničkom domu jesu:
- ulaz s vjetrobranom i vratarnicom,
  - komunikacije – hodnici i stubišta,
  - sanitarije uz javne prostore,
  - čajna kuhinja za učenike,
  - prostor za pranje i glačanje za učenike.
- (5) Vanjski prostori u učeničkom domu jesu:
- pješački prilazni put,
  - dvorište i vrt,
  - igrališta za sportske i rekreativne aktivnosti,
  - ostale parkovne površine u skladu s mogućnošću lokacije,
  - gospodarsko dvorište,
  - parkiralište.

Članak 56.

(1) Soba učenika dimenzionira se s 5,5 m² po učeniku. Sanitarni prostor, s tuš-kabinom, WC-om i umivaonikom dimenzionira se posebno, a povezan je sa sobom učenika.

(2) Soba za dnevni boravak i učenje dimenzionira se s 1,5 m² po učeniku, a može se koristiti za najviše dvije odgojne skupine.

(3) Knjižnica i čitaonica dimenzionira se s 2,0 m² prostora po učeniku za 10% učenika s time da je najmanja veličina 60 m², zatim 5,5 m² prostora za police s 1 000 knjiga na svakih 100 učenika, s prostorom za knjižničara i katalog knjiga veličine 15 m², te prostorom za informatičku opremu u knjižnici i knjižničnu građu, priručnike i periodiku, ovisno o veličini doma.

(4) Informatička učionica dimenzionira se s 3,0 – 3,5 m² po računalnom mjestu, a oprema se s 10 umreženih računala i odgovarajućom informatičkom opremom.

(5) Prostori za učenički klub i slobodne aktivnosti.

(6) Blagovaonica se dimenzionira s 1,0 m² po učeniku za 50% kapaciteta doma i oprema s potrebnim brojem stolova i stolaca.

(7) Višenamjenska dvorana veličine 27 x 15 x 6 m s pratećim sadržajima prema potrebama sportskih, rekreativnih i kulturnih aktivnosti.

(8) Prostori za upravu, organizaciju i koordinaciju rada ujedinjuju pedagošku i administrativnu službu doma. Poželjno je da ovi prostori imaju jednostavnu i preglednu vezu s ulaznim prostorom doma.

(9) Zbornica omogućava pripremu za rad i okupljanje odgajatelja.

(10) Gospodarski prostori dimenzioniraju se i opremaju prema vrsti i kapacitetu učeničkog doma, načinu opskrbe te osiguranju energetskih potreba.

Članak 57.

(1) Za stvaranje primjerenih uvjeta rada u učeničkom domu potrebno je zadovoljiti higijensko-tehničke zahtjeve koji se odnose na: osvjetljenje, osunčanost, prozračivanje, toplinsku zaštitu, zaštitu od buke i akustiku, grijanje i hlađenje, opskrbu vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, zaštitu od požara, zaštitu od provale i instalacije informatike.

(2) Prirodno osvjetljenje je najznačajniji psihološki i fiziološki čimbenik za boravak i rad u učeničkom domu.

(3) Učeničke sobe trebaju biti optimalno osunčane, ali zaštićene od pretjeranog zagrijavanja.

(4) Svi prostori za rad, boravak i spavanje trebaju se i prirodno prozračivati.

(5) Toplinska zaštita, zaštita od buke i akustika zidnih i stropnih konstrukcija zajedničkih prostora učionica moraju biti izvedene prema važećim propisima i standardima.

Zaštita od buke i akustika trebaju omogućavati dobru slušnost i razgovijetnost pri govoru, kao i optimalnu jeku pri slušanju glazbe.

(6) Za grijanje i hlađenje prostora i pripremu tople vode u učeničkome domu mogu se koristiti sve vrste centralnog sustava.

(7) Svi prostori učeničkog doma trebaju biti ravnomjerno zagrijavani i to:

- u svim prostorima za rad i boravak 20°C,
- u dvorani za tjelesnu i zdravstvenu kulturu 16 – 18°C, a u svlačionicama i praonicama 20 – 22°C,
- na hodnicima i stubištima 18°C.

(8) U razdoblju visokih vanjskih temperatura u prostorima učeničkog doma treba osigurati optimalnu temperaturu.

(9) Opskrba vodom ostvaruje se instalacijom vodovodne mreže sa zdravstveno ispravnom vodom za piće.

(10) Otpadne vode odvođe se kućnom kanalizacijom koja se priključuje na komunalnu kanalizaciju ili na drugi način, prema posebnim propisima i standardima.

(11) Električna instalacija mora biti zaštićena i osigurana. Treba osigurati instalacije za TV-prijem, instalaciju interneta i razglas.

(12) Zaštita od požara provodi se uporabom odgovarajućih građevnih materijala, definiranjem evakuacijskih putova i izlaza te protupožarnom opremom i signalizacijom.

(13) Zaštita od provale provodi se uporabom alarma i videonadzora.

Članak 58.

(1) Oprema prostora mora odgovarati namjeni, omogućiti boravak, spavanje i realizaciju odgojno-obrazovnog rada s učenicima.

(2) Oprema mora biti funkcionalna i sigurna, prenosiva, stabilna, od kvalitetnog materijala, po mogućnosti prirodnog, lakog za održavanje, postojanih boja, estetskog izgleda i primjerenog dobi i ergonomskim zahtjevima.

(3) Vrste prostora jesu:

- a) Soba učenika za rad, boravak i spavanje, a ima:
  - ležaj, radni stol, radni stolac, zidnu policu i garderobni ormar (po učeniku),
  - sanitarni prostor s tuš-kabinom, WC-om i umivaonikom
- b) Soba za dnevni boravak i učenje za jednu skupinu,

a ima:

- garnituru za sjedenje, radne stolove, radne stolce, police, panoe, TV-prijemnike i ostalu multimedijску opremu.

Članak 59.

Smještaj učenika s teškoćama organizira se i provodi prema standardima i mjerilima koje utvrđuje ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 60.

(1) Zdravstvena zaštita učenika u učeničkom domu osigurava se na temelju provedbenog propisa koji donosi ministar.

(2) Preventivnu i kurativnu zdravstvenu zaštitu učenika u učeničkom domu provode nadležni školski liječnici koje imenuje ministar za poslove zdravstva na prijedlog nadležnoga stručnog tima.

(3) Za provođenje zdravstvene zaštite osigurava se prostor sa sanitarnim čvorom.

(4) Svaki učenički dom dužan je osigurati prehranu za svoje korisnike prema posebnom propisu koji donosi ministar.

(5) Prehrana za učenike sastoji se od najmanje tri obroka koji pokrivaju ukupne dnevne energetske potrebe.

(6) Tročlano domsko Povjerenstvo, u čijem je sastavu i nadležni školski liječnik ili medicinska sestra, odlučuje o sastavu i vrsti obroka na temelju stručno usuglašenih stajališta o prehrani školske djece i posebnih zakona i drugih propisa.

(7) Tjedni jelovnik objavljuje se na oglasnoj ploči doma.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 61.

(1) Prostorni i tehnički uvjeti utvrđeni ovim Standardom primjenjuju se na srednjoškolske ustanove koje će se graditi i opremiti od dana stupanja na snagu ovoga Standarda.

(2) Postojeći fond zgrada i opreme za srednjoškolski sustav odgoja i obrazovanja usklađivat će se sa ovim Standardom prema odluci Vlade Županije Zapadnohercegovačke o dinamici provedbe ovoga Standarda.

Članak 62.

Sredstva za postizanje uvjeta propisanih ovim Standardom osiguravaju se iz proračuna Županije Zapadnohercegovačke, proračuna osnivača, proračuna lokalnih zajednica te donatora.

Članak 63.

(1) Standard će se provoditi postupno.

(2) Akcijskim planom mjera za tekuću godinu Vlada Županije Zapadnohercegovačke jednom godišnje utvrđuje dinamiku provedbe ovog Standarda prema raspoloživim

sredstvima, sukladno Koeficijentu izvodljivosti koji je u prilogu i čini sastavni dio Standarda.

(3) Nadzor nad provedbom mjera Standarda i izrada ukupnog godišnjeg izvješća u nadležnosti je Ministarstva.

(4) Godišnje izvješće o provedbi Standarda Ministarstvo podnosi Vladi Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 64.

Sukladno ovlastima utvrđenim ovim Standardom provedbene propise donijet će ministar u roku od godinu dana od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 65.

Stupanjem na snagu ovoga Standarda stavlja se van snage Pedagoški standard srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja («Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke», broj:15/08).

Članak 66.

Ovaj Standard stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke«, osim odredaba članka 45. koji stupa na snagu 1. siječnja 2010. godine te odredbe članka 13. stavka 1. koja stupa na snagu 1. siječnja 2015. godine, odredaba članka 4. stavka 1., članka 18. do 41. i članka 54. do 58., koje stupaju na snagu 1. siječnja 2017. godine.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- VLADA -

Broj: 01-14/09-58

Široki Brijeg, 14. siječnja 2009.

Predsjednik
dr. Zvonko Jurišić

PRILOG

KOEFICIJENT IZVODLJIVOSTI STANDARDA

(1) Koeficijent izvodljivosti ovoga Standarda oznaka je postupnih rokova, do završno 2017. godine, u kojima će se pojedini standard postići:

Ki = 0 = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '0' stupaju na snagu odmah po donošenju ovoga Standarda i normativa.

Ki = 1 = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '1' moraju se postići do kraja 2010. godine.

Ki = 2 = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '2' moraju se postići do kraja 2012. godine.

Ki = 3 = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '3' moraju se postići u roku do kraja 2015. godine.

Ki = 4 = Svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti '4' moraju se postići u roku od petnaest godina, po donošenju ovoga Standarda i normativa, odnosno do kraja 2017. godine.

Ki = 0* odnosno **Ki = 1*** odnosno **Ki = 2*** odnosno **Ki = 3*** odnosno **Ki = 4*** = Svi standardi označeni određenim koeficijentom izvodljivosti sa * postižu se u rokovima koje označavaju, ali prethodno moraju biti utvrđeni mrežom škola u suradnji s lokalnom samoupravom.

Standardi utvrđeni mjerilima iz ovoga Standarda realizirat će se prema sljedećim koeficijentima izvodljivosti:

KOEFICIJENTI IZVODLJIVOSTI PEDAGOŠKIH STANDARDA (obveze koje su utvrđene u tekstu Pedagoškog standarda srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja Županije Zapadnohercegovačke)	K _i
Najviše 28 učenika u redovitom razrednom odjelu – počevši od prvih razreda srednje škole (članak 4. stavak 1.)	0
Optimalna škola s 24 učenika u razrednom odjelu koja radi u jednoj smjeni (članak 4. stavak 1.)	4
Rad srednje škole u jednoj smjeni (članak 13. stavak 1.)	3
Najveći broj učenika s teškoćama u redovitom razrednom odjelu (članak 4. stavak 4.)	0
Broj učenika u odgojno-obrazovnim skupinama u učeničkom domu (članak 48. i 49.)	0
Broj učenika u odgojno-obrazovnim skupinama (članak 5.)	0
Stručno-razvojna služba u učeničkom domu (članak 51.)	0
Stručno-razvojna služba škole (članak 11.)	0
Stručnjak za održavanje računala i informatičke opreme (članak 8. stavak 2.)	0
Mjerila za prostor i opremu u srednjoj školi (članci od 18. do 41.) – za nove škole	0
Mjerila za prostor i opremu u srednjoj školi (članci od 18. do 41.) – za dogradnju i rekonstrukciju postojećih škola	4
Mjerila za prostor i opremu učeničkog doma (članci od 54. do 58.) – za nove domove	0
Mjerila za prostor i opremu učeničkog doma (članci od 54. do 58.) – za dogradnju i rekonstrukciju postojećih učeničkih domova	4
Mjerila za škole s otežanim uvjetima rada (članak 4. stavak 3.)	0
Odgoj i obrazovanje učenika u umjetničkim školama (članak 42.)	1
Odgoj i obrazovanje darovitih učenika (članak 43.)	0
Odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama (članak 44.)	0
Odgoj i obrazovanje učenika koji boluju od kroničnih bolesti (članak 45.)	0
Udžbenici (članak 15.)	0
Znanstvena i druga istraživanja u školi (članak 17.)	0

(3) Krajnji je rok za usklađivanje sustava srednjeg školstva sa Standardom je 2017. godine, a optimalni rok za usklađivanje je 2015. godine.

4

Na temelju članka 19. stavak 2. Zakona o Vladi Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/04), članka 11. Zakona o privatizaciji poduzeća („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/97, 8/99, 32/00, 45/00, 54/00, 61/01, 33/02, 28/04, 44/04 i 42/06) i članka 2., 7. stavka 1. alineja 5. i 13.a. Zakona o upravljanju državnom imovinom („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 12/03 i 6/07), Vlada Županije Zapadnohercegovačke u svojstvu Nadzornog odbora, na 58. sjednici održanoj 14. siječnja 2009. godine, donijela je

ODLUKU

O ODOBRAVANJU PRODAJE U MALOJ PRIVATIZACIJI NEKRETNINA VODOPRIVREDNOG PODUZEĆA LJUBUŠKI I POČETNOJ CIJENI PREDMETA PRODAJE

I.

Ovom Odlukom odobrava se prodaja u maloj privatizaciji nekretnina Vodoprivrednog poduzeća Ljubuški označenih kao objekat sa pripadajućim zemljištem na k.č. 3593/5 i k.č. 3593/17 u K.O. Ljubuški što odgovara starom operatu k.č. 1079/273 i k.č. 1079/274.

II.

Početna cijena predmeta prodaje je 359.643,18 KM – utvrđena od ovlaštenog sudskog vještaka građevinske struke.

III.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke“.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- VLADA -

Broj: 01-20/09-58
Široki Brijeg, 14. siječnja 2009.

Predsjednik
dr. Zvonko Jurišić